

Справа № 991/411/26

Провадження 2-а/991/1/26

РІШЕННЯ

Іменем України

18 лютого 2026 року м.Київ

Вищий антикорупційний суд у складі колегії суддів:

головуючого судді Мовчан Н.В., суддів Литвинко Т.В., Сікори К.О.

за участі:

секретарів судового засідання Сичика В.В., Філіндаш Ю.В.,

представника позивача Гайдара М.А.,

представника третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмету спору, на стороні позивача Шепіля С.В.,

розглянувши у відкритому судовому засіданні у залі судових засідань у приміщенні Вищого антикорупційного суду адміністративну справу

за позовом Міністерства юстиції України

до Акціонерного товариства «Авіакор-авіаційний завод»,

третья особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, на стороні позивача Акціонерне товариство «Антонов»

про застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини 1 [статті 4 Закону України «Про санкції»](#),

установив:

Стислий виклад позиції позивача.

15 січня 2026 року до Вищого антикорупційного суду надійшла зазначена позовна заява, у якій Міністерство юстиції України просить:

застосувати до Акціонерного товариства «Авіакор-авіаційний завод» (надалі - АТ «Авіакор-авіаційний завод») санкцію, передбачену п. 1-1 ч. 1 [ст. 4 Закону України «Про санкції»](#);

стягнути в дохід держави активи, які належать АТ «Авіакор-авіаційний завод», а саме:

фюзеляж у зборі з центропланом 140.00.0001.000 003, який згідно з конструкторською документацією має номер 140.00.0001.000.000СБ;

вертикальне оперення у складі: киль 140.00.3020.000.000 003, який згідно з конструкторською документацією має номер 140.00.3020.000.000СБ; кермо напрямку 140.00.3310.000.000 003, яке згідно з конструкторською документацією має номер 140.00.3310.000.000СБ;

система замикання дверей: двері вхідні - 1 комплект, двері службові - 1 комплект, грузові двері - 1 комплект;

форкіль - 1 комплект;

шасі: замок прибраного положення передньої опори - 1 комплект, агрегат гальмування коліс АГК-02 - 1 комплект, рульовий механізм - 1 комплект, силовий циліндр прибирання-випуску передньої опори - 1 комплект, підкос, що складається - 1 комплект, качалка - 2 штуки, вал - 3 штуки;

системи літака з незавершених робіт: механізм замикання вхідних дверей - 1 комплект, окантовка проєму вхідних дверей - 1 комплект, окантовка проєму квартирки (лівої) - 1 комплект, механізм керування кермом висоти - 1 комплект, механізм керування кермом напрямку - 1 комплект, система керування елеронами - 1 комплект, система керування закрилками - 1 комплект, кермові машини крену та тангажу - 1 комплект, система стопоріння керма та елеронами - 1 комплект, штурвальні колонки - 1 комплект, поріг службових дверей - 1 комплект.

В обґрунтування позовних вимог позивач посилався на:

- вторгнення Російської Федерації (надалі - РФ) на територію України, у зв'язку з чим відповідно до [Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022](#), затвердженого [Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-IX](#), у державі введено воєнний стан із 05 год 30 хв 24 лютого 2022 року строком на 30 діб, строк дії якого продовжено до 03 лютого 2026 року;

- застосування до АТ «Авіакор-авіаційний завод» на підставі Рішення Ради національної безпеки і оборони (далі - РНБО) від 08 жовтня 2024 року «Про застосування та внесення змін до персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)», введеного в дію [Указом Президента України від 08 жовтня 2024 року № 697/2024](#), санкцій, у тому числі у виді блокування активів;

- наявність підстав для застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 [ст. 4 Закону України «Про санкції»](#), визначених у п.п. г п. 1 та абз. 5 п.п. а п. 2 ч. 1 [ст. 5-1 Закону України «Про санкції»](#), а саме: завдання істотної шкоди національній безпеці, суверенітету чи територіальній цілісності України, зокрема шляхом взяття участі в організації (у тому числі плануванні, керівництві та координації, державному фінансуванні та матеріально-технічному забезпеченні) підготовки збройної агресії проти України, а також в організації безпосередньої збройної агресії проти України, а також суттєве сприяння вчиненню дій або ухваленню рішень, зазначених у пункті 1 цієї частини, зокрема шляхом постачання/надання, зберігання зброї, боєприпасів, вибухових речовин, військової чи спеціальної техніки, інших засобів та знарядь здійснення збройної агресії проти України, забезпечення ремонту таких засобів і знарядь;

- співмірність застосування такої санкції до АТ «Авіакор-авіаційний завод» зі шкодою, завданою його діями інтересам суспільства.

У позовній заяві, серед іншого, зазначено, що АТ «Авіакор-авіаційний завод» відноситься до підприємств оборонно-промислового комплексу РФ та має тривалу історію співпраці з Міністерством оборони РФ, що під час триваючої збройної агресії вказує на підтримку злочинних дій вищого політичного керівництва РФ, спрямованих проти територіальної цілісності та державного суверенітету України.

Також, АТ «Авіакор-авіаційний завод» як підприємство обороно-промислового комплексу РФ здійснює матеріально-технічну підтримку збройної агресії РФ проти України. Така підтримка має сталий, тривалий характер та за встановленими обставинами здійснюється з 2014 року по теперішній час, зокрема здійснення АТ «Авіакор-авіаційний завод» модернізації, обслуговування, ремонту військових літаків Ту-95 та Ту-154 завдає шкоди територіальній цілісності, суверенітету України, оскільки ці літаки використовуються вищим політичним керівництвом РФ для реалізації бойових задач під час проведення бойових дій на території України.

Позивач вважає, що існує достатньо підстав та умов, визначених [Законом України «Про санкції»](#), для застосування стосовно АТ «Авіакор-авіаційний завод» санкції у виді стягнення в дохід держави активів, які йому належать та перебувають у тимчасовому користуванні АТ «Антонов».

Заяви, клопотання учасників справи та процесуальні дії у справі.

Ухвалою Вищого антикорупційного суду від 16 січня 2026 року відкрито провадження у справі в порядку спрощеного позовного провадження (т. 2 а.с. 61-64).

23 січня 2026 року від представника АТ «Антонов» Ющенко О.С. надійшли письмові пояснення щодо позовної заяви про застосування санкції (т. 2 а.с. 84-109).

Позиції учасників справи.

Представник позивача Гайдар М.А. у судовому засіданні позовні вимоги підтримав у повному обсязі з підстав, наведених у позовній заяві, та просив їх задовольнити. Додатково просив суд врахувати, що у прохальній частині позовної заяви допущено опіску під час зазначення номеру фюзеляжу у зборі з центропланом, а саме: замість правильного «140.00.0001.000 003» зазначено «140.00.0001.000.000 003».

АТ «Авіакор-авіаційний завод» явку представника у судове засідання не забезпечило, про дату, час та місце розгляду справи повідомлене судом належним чином, про причини неявки представника суд не повідомило, своїм правом подати відзив на позовну заяву не скористалося.

Представник АТ «Антонов» Шепіль С.В. у судовому засіданні просив позов задовольнити, підтримав письмові пояснення, які містяться у матеріалах справи. Пояснив, що АТ «Авіакор-Авіаційний завод» є одним з найбільших російських авіабудівних підприємств. Завод має власний сертифікований центр технічного обслуговування та ремонту, має досвід у сфері серійного виробництва, зокрема військових літальних апаратів з деталей, вузлів та агрегатів власного виробництва. Також товариство здійснює сервісне обслуговування літаків Ту-154, Ан-140, Ан-74, що включає в себе гарантійне обслуговування літаків Ан-140, Ту-154, ремонт в процесі експлуатації, надання деталей, запасних частин, комплектуючих інструментів тощо,

модифікація та модернізація авіаційної техніки. Також зазначив, що АТ «Антонов» розроблено регіональний літак Ан-140, який призначений для пасажирських перевезень на внутрішніх та міжнародних авіалініях. Отримані від АТ «Авіакор-авіаційний завод» авіаційні агрегати та частини конструкції за договором №140-100/001/Т-405 від 01 листопада 2006 року використані для складання планера літака Ан-140-100 (зав. № 003) з метою проходження втомних випробувань типової конструкції, проведення яких є обов'язковою умовою підтримки льотної придатності літаків типу Ан-140. Згідно з Авіаційними правилами України «Технічні вимоги та адміністративні процедури щодо льотної експлуатації в цивільній авіації», затвердженими [наказом Державної авіаційної служби України від 05 липня 2018 року №682](#) (із змінами), безпека польотів літаків підтверджується у т.ч. втомними випробуваннями літаків. У свою чергу, АТ «Антонов» як організація-розробник (Сертифікат схвалення організації розробника № UA.21J.0016) зобов'язане постійно оцінювати цілісність своїх конструкцій протягом всього терміну їх експлуатації. За результатами такої оцінки організація-розробник зобов'язана розробляти і видавати інформацію, що доповнює чинні програми технічного обслуговування, з метою виявлення пошкодження конструкції до того, як це стане серйозною проблемою для всього парку літаків. Така інформація про перевірки і оцінки повинна ґрунтуватися на матеріалах аналізу, випробувань (у т.ч. на втомну міцність) та досвіду експлуатації літаків і включатися в програму збереження цілісності конструкції. Тому, на даний час майно, яке є предметом позову, може бути використане АТ «Антонов» для проведення подальших експериментальних досліджень зі збереження міцності конструкції в експлуатації, визначення заходів з підтримки льотної придатності та безпечної експлуатації парку літаків типу Ан-140 з метою належного виконання функцій організації розробника. У випадку відсутності можливості у АТ «Антонов» підтримання літаків Ан-140 у експлуатації з причин відсутності матеріалів випробувань на міцність Державна авіаційна служба України може позбавити підприємство як Сертифіката типу № ТЛ0010 на літак Ан-140, так і Сертифіката розробника № UA.21J.0016, що може перешкодити супроводу інших літаків, у тому числі і Ан-124-100, що виконують перевезення на користь Міністерства оборони України.

Вирішуючи питання щодо можливості розгляду справи за відсутності відповідача суд зазначає таке.

Особливості провадження у справах про застосування санкцій визначені у [ст. 283-1 КАС України](#).

Так, відповідно до ч. 5 [ст. 283-1 КАС України](#) позовна заява розглядається в судовому засіданні з повідомленням про дату, час та місце судового засідання позивача, відповідача (особи, щодо якої ставиться питання про застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 [ст. 4 Закону України «Про санкції»](#)), інших учасників справи та їх представників.

Неприбуття в судові засідання учасника справи та його представника, належним чином повідомленого про дату, час та місце розгляду справи, не перешкоджає розгляду справи в суді першої інстанції та не може бути підставою для зупинення строків її розгляду, відкладення засідання на інший час чи дату або оголошення перерви в судовому засіданні.

Тобто, дотримання процесуального порядку належного повідомлення учасників справи є необхідною і важливою умовою для забезпечення та реалізації завдань та основних засад адміністративного судочинства.

Згідно з ч. 1, 2 [ст. 268 КАС України](#) у справах, визначених, зокрема [ст. 283-1 КАС України](#), щодо подання позовної заяви та про дату, час і місце розгляду справи суд негайно повідомляє відповідача та інших учасників справи шляхом направлення тексту повістки до електронного кабінету, а за його відсутності - кур'єром або за відомими суду номером телефону, факсу, електронною поштою чи іншим технічним засобом зв'язку. Учасник справи вважається повідомленим належним чином про дату, час та місце розгляду справи, визначеної частиною першою цієї статті, з моменту направлення такого повідомлення працівником суду, про що останній робить відмітку у матеріалах справи, та (або) з моменту оприлюднення судом на вебпорталі судової влади України відповідної ухвали про відкриття провадження у справі, дату, час та місце судового розгляду.

Суд дотримався вимог ч. 1, 2 [ст. 268 КАС України](#) та належним чином повідомив відповідача про дату, час та місце розгляду справи, а саме шляхом:

- опублікування 19 січня 2026 року на веб-сторінці Вищого антикорупційного суду вебпорталу судової влади України ухвали про відкриття провадження у справі від 16 січня 2026 року (т. 2 а.с. 76, 79);

- опублікування на веб-сторінці Вищого антикорупційного суду вебпорталу судової влади України повісток-повідомлень про судові засідання, яке призначене на 05 лютого 2026 року о 08 год 00 хв та 18 лютого 2026 року о 17 год 00 хв, відповідачу АТ «Авіакор-авіаційний завод» (т. 2 а.с. 73, 76-78, 121-123);

- надсилання копії ухвали про відкриття провадження у справі та повістки - повідомлення про судові засідання, яке призначене на 05 лютого 2026 року о 08 год 00 хв та 18 лютого 2026 року о 17 год 00 хв, відповідачу АТ «Авіакор-авіаційний завод» за адресою електронної пошти, наявною у матеріалах справи: aviacor@aviacor.ru (т. 2 а.с. 80-81, 124-126).

На виконання вимог ч. 2 [ст. 161 КАС України](#) 14 січня 2026 року позивач на офіційному вебсайті Міністерства юстиції України (minjust.gov.ua) виклав публікацію про подання до АТ «Авіакор-авіаційний завод» позовної заяви про застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 [ст. 4 Закону України «Про санкції»](#) (т. 2 а.с. 42-49).

Судом враховано, що у зв'язку з військовою агресією РФ проти України, яка стала підставою для введення воєнного стану відповідно до [Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022](#), АТ «Укрпошта» з 24 лютого 2022 року припинила обмін поштовими відправленнями до/з РФ (т. 2 а.с. 82-83, 126-127).

Отже, судом вжито всіх можливих заходів щодо належного та своєчасного повідомлення учасників справи про здійснення Вищим антикорупційним судом розгляду адміністративної справи, про дату судового засідання, наслідки неприбуття до суду, зокрема відповідача.

За таких обставин, суд, керуючись ч. 5 [ст. 283-1 КАС України](#), вважає за можливе здійснити розгляд адміністративної справи за відсутності представника відповідача АТ «Авіакор-авіаційний завод».

Мотиви суду.

Відповідно до [ст. 64 Конституції України](#) конституційні права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених [Конституцією України](#). В умовах

воєнного або надзвичайного стану можуть встановлюватися окремі обмеження прав і свобод із зазначенням строку дії цих обмежень.

За ч. 1, 2 [ст. 1 Закону України «Про санкції»](#) з метою захисту національних інтересів, національної безпеки, суверенітету і територіальної цілісності України, протидії терористичній діяльності, а також запобігання порушенню, відновлення порушених прав, свобод та законних інтересів громадян України, суспільства та держави можуть застосовуватися спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи. Санкції можуть застосовуватися з боку України по відношенню до іноземної держави, іноземної юридичної особи, юридичної особи, яка знаходиться під контролем іноземної юридичної особи чи фізичної особи-нерезидента, до іноземців, осіб без громадянства, суден, повітряних суден, а також суб'єктів, які здійснюють терористичну діяльність, а санкції у виді позбавлення державних нагород - проти будь-яких нагороджених осіб, зазначених у частині четвертій [статті 3 цього Закону](#).

Згідно з ч. 1 [ст. 3 Закону України «Про санкції»](#) підставами для застосування санкцій є:

- 1) дії іноземної держави, іноземної юридичної чи фізичної особи, інших суб'єктів, які створюють реальні та/або потенційні загрози національним інтересам, національній безпеці, суверенітету і територіальній цілісності України, сприяють терористичній діяльності та/або порушують права і свободи людини і громадянина, інтереси суспільства та держави, призводять до окупації території, експропріації чи обмеження права власності, завдання майнових втрат, створення перешкод для сталого економічного розвитку, повноцінного здійснення громадянами України належних їм прав і свобод;
- 2) резолюції Генеральної Асамблеї та Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй;
- 3) рішення та регламенти Ради Європейського Союзу щодо забезпечення національних інтересів та національної безпеки України;
- 4) факти порушень Загальної декларації прав людини, [Статуту Організації Об'єднаних Націй](#).

У [статті 4 Закону України «Про санкції»](#) визначено види санкцій, серед яких:

блокування активів - тимчасове позбавлення права користуватися та розпоряджатися активами, що належать фізичній або юридичній особі, а також активами, щодо яких така особа може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними;

стягнення в дохід держави активів, що належать фізичній або юридичній особі, а також активів, щодо яких така особа може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними (п. 1, 1-1 ч. 1 [ст. 4 Закону України «Про санкції»](#)).

Згідно із ч. 3 [ст. 5 Закону України «Про санкції»](#) рішення щодо застосування, скасування та внесення змін до санкцій щодо окремих іноземних юридичних осіб, юридичних осіб, які знаходяться під контролем іноземної юридичної особи чи фізичної особи-нерезидента, іноземців, осіб без громадянства, суден, повітряних суден, а також суб'єктів, які здійснюють терористичну діяльність (персональні санкції), передбачених пунктами 1, 2-21, 23-25 частини першої [статті 4 цього Закону](#), приймається Радою національної безпеки та оборони України та

вводиться в дію указом Президента України. Відповідне рішення набирає чинності з моменту видання указу Президента України і є обов'язковим до виконання.

Рішення щодо застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 цього Закону, ухвалюється судом у порядку, визначеному [статтею 5-1 цього Закону](#).

Відповідно до ч. 1 [ст. 5-1 Закону України «Про санкції»](#) санкція, передбачена п. 1-1 ч. 1 [ст. 4 цього Закону](#), має винятковий характер та може бути застосована лише щодо фізичних та юридичних осіб, які своїми діями створили суттєву загрозу національній безпеці, суверенітету чи територіальній цілісності України (в тому числі шляхом збройної агресії чи терористичної діяльності) або значною мірою сприяли (в тому числі шляхом фінансування) вчиненню таких дій іншими особами, у тому числі до резидентів у розумінні [Закону України «Про основні засади примусового вилучення в Україні об'єктів права власності Російської Федерації та її резидентів»](#).

Ця санкція може бути застосована у період дії правового режиму воєнного стану чи після його припинення або скасування (якщо позовну заяву про застосування цієї санкції подано в період дії правового режиму воєнного стану) та за умови, що на відповідну фізичну чи юридичну особу в порядку, визначеному цим Законом, вже накладено санкцію у виді блокування активів.

Підставами застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 [ст. 4 цього Закону](#), серед іншого, є: завдання істотної шкоди національній безпеці, суверенітету чи територіальній цілісності України, зокрема, але не виключно, шляхом взяття участі в організації (у тому числі плануванні, керівництві та координації, державному фінансуванні та матеріально-технічному забезпеченні) підготовки збройної агресії проти України, а також в організації безпосередньої збройної агресії проти України (п.п. г п. 1 ч. 1 [ст. 5-1 Закону України «Про санкції»](#)), а також суттєве сприяння вчиненню дій або ухваленню рішень, зазначених у пункті 1 цієї частини, зокрема, але не виключно, шляхом сприяння збройній агресії проти України, окупації/анексії території, яка відповідно до [Конституції України](#) входить до складу України, зокрема шляхом постачання/надання, зберігання зброї, боєприпасів, вибухових речовин, військової чи спеціальної техніки, інших засобів та знарядь здійснення збройної агресії проти України, забезпечення ремонту таких засобів і знарядь (абз. 5 п.п. а п. 2 ч. 1 [ст. 5-1 Закону України «Про санкції»](#)).

Згідно з ч. 2 [ст. 5-1 Закону України «Про санкції»](#) за наявності підстав та умов, зазначених у частині першій цієї статті, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері стягнення в дохід держави активів осіб, щодо яких застосовано санкції, звертається до Вищого антикорупційного суду з позовною заявою про застосування до відповідної фізичної або юридичної особи санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 [ст. 4 цього Закону](#), у порядку, визначеному [Кодексом адміністративного судочинства України](#).

Відповідно до ч. 3 [ст. 6 Закону України «Про санкції»](#) застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 [ст. 4 Закону України «Про санкції»](#), є винятковим заходом, обумовленим гостротою становища та необхідністю досягнення цілей, визначених ч. 1 [ст. 1 цього Закону](#), в умовах правового режиму воєнного стану.

Ця санкція може бути застосована лише щодо осіб, на яких накладено санкцію у виді блокування активів за рішеннями Ради національної безпеки і оборони України, прийнятими

після набрання чинності [Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення ефективності санкцій, пов'язаних з активами окремих осіб»](#).

Встановлено, що 24 травня 2022 року набрав чинності [Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення ефективності санкцій, пов'язаних з активами окремих осіб» № 2257-ІХ від 12 травня 2022 року](#), яким внесені зміни, зокрема до [Закону України «Про санкції»](#), у тому числі запроваджено новий вид санкції - стягнення в дохід держави активів, що належать фізичній або юридичній особі, а також активів, щодо яких така особа може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними (п. 1-1 ч. 1 [ст. 4 Закону України «Про санкції»](#)).

Враховуючи вищенаведені законодавчі норми, під час розгляду цієї справи по суті суду необхідно з'ясувати такі питання:

- 1) чи належним є позивач та чи звернувся позивач до суду з адміністративним позовом під час дії правового режиму воєнного стану;
- 2) чи є відповідач суб'єктом, до якого можливе застосування санкцій, передбачених [Законом України «Про санкції»](#);
- 3) чи застосовано до відповідача санкцію у виді блокування активів за рішенням Ради національної безпеки та оборони України, прийнятим після набрання чинності [Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення ефективності санкцій, пов'язаних з активами окремих осіб»](#);
- 4) чи наявні підстави та умови для застосування до відповідача санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 [ст. 4 Закону України «Про санкції»](#);
- 5) чи належать активи, питання про стягнення яких ставить позивач, відповідачу, або чи є у нього можливість прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження цими активами;
- 6) чи є втручання у право власності відповідача співмірним та пропорційним при застосуванні санкції.

Щодо звернення позивача до суду із позовною заявою в період дії правового режиму воєнного стану.

Згідно з ч. 2 [ст. 46 КАС України](#) позивачем в адміністративній справі можуть бути, зокрема суб'єкти владних повноважень.

Відповідно до п. 1 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого [постановою Кабінету Міністрів України № 228 від 02 липня 2014 року](#), центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері стягнення в дохід держави активів осіб, щодо яких застосовано санкції, є Міністерство юстиції України.

[Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022](#), затвердженим [Законом України № 2102-ІХ від 24 лютого 2022 року](#), у зв'язку з військовою агресією РФ проти України, у державі введено воєнний стан із 05 год 30 хв 24 лютого 2022 року строком на 30 діб, строк дії якого неодноразово продовжувався (т. 1 а.с. 30-32).

Так, на час звернення Міністерства юстиції України з позовом, тобто станом на 15 січня 2026 року, був чинним [Указ Президента України від 20 жовтня 2025 року № 793/2025](#), затверджений [Законом України № 4643-IX від 21 жовтня 2025 року](#), яким строк дії воєнного стану із 05 год 30 хв 05 листопада 2025 року продовжено на 90 діб, тобто до 03 лютого 2026 року (т. 1 а.с. 33-34).

Надалі, [Указом Президента України від 12 січня 2026 року № 40/2026](#), затвердженим [Законом України № 4757-IX від 14 січня 2026 року](#), строк дії воєнного стану продовжено із 05 год 30 хв 03 лютого 2026 року строком на 90 діб.

Отже, Міністерство юстиції України є належним позивачем у цій адміністративній справі, який звернувся до суду у період дії правового режиму воєнного стану, що свідчить про дотримання вимог як [Закону України «Про санкції»](#), так і [Кодексу адміністративного судочинства України](#).

Щодо віднесення відповідача до суб'єктів, щодо яких може бути застосована санкція, передбачена п. 1-1 ч. 1 [ст. 4 Закону України «Про санкції»](#).

Встановлено, що АТ «Авіакор-авіаційний завод» є юридичною особою, місце знаходження якої зареєстровано на території РФ, Самарська область, місто Самара, вулиця Земеця, будинок 32, к. 106, має основний державний реєстраційний номер 1026300767899 та податковий номер 6312040056 (т. 1 а.с. 39).

За матеріалами справи АТ «Авіакор-авіаційний завод», як підприємство оборонно-промислового комплексу РФ, здійснює матеріально-технічну підтримку збройної агресії РФ проти України з 2014 року по теперішній час. Поточна діяльність підприємства спрямована на: капітальний ремонт Ту-154; технічне обслуговування літаків Ту-154, Ан-140, Ан-74; поставку комплектуючих для різних типів авіаційної техніки. Також підприємство здійснює сервісне обслуговування літаків Ту-154, Ан-140, Ан-74, яке включає в себе гарантійне обслуговування літаків Ан-140, Ту-154, ремонт в процесі експлуатації, надання деталей, запасних частин, комплектуючих інструментів тощо, модифікація та модернізація авіаційної техніки (т. 1 а.с. 42-58).

Встановлено, що рішенням РНБО від 08 жовтня 2024 року «Про застосування та внесення змін до персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)», введеним в дію [Указом Президента України від 08 жовтня 2024 року № 697/2024](#), стосовно АТ «Авіакор-авіаційний завод» (Joint-Stock Company «Aviakor-Aviation Plant»), основний державний реєстраційний номер 1026300767899, застосовано ряд спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкції), у тому числі і санкцію у виді блокування активів терміном на десять років до 08 жовтня 2034 року, що підтверджується витягом з Державного реєстру санкцій станом на 10 грудня 2025 року (т. 1 а.с. 39-41).

Тобто, санкція у виді блокування активів застосована належним суб'єктом та після набрання чинності [Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення ефективності санкцій, пов'язаних з активами окремих осіб»](#), тобто після 24 травня 2022 року.

Зазначені рішення РНБО та Указ Президента України є чинними, матеріали справи не містять відомостей про їх оскарження.

Тому, враховуючи вимоги ст. [3, 6 Закону України «Про санкції»](#), з боку України стосовно АТ «Авіакор-авіаційний завод» може бути застосована санкція, передбачена п. 1-1 ч. 1 [ст. 4 Закону України «Про санкції»](#).

Щодо наявності підстав та умов, визначених у ч. 1 [ст. 5-1 Закону України «Про санкції»](#), для застосування стосовно відповідача санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 [ст. 4 цього Закону](#).

Всупереч фундаментальним принципам та нормам міжнародного права, закріпленим зокрема у [Статуті Організації Об'єднаних Націй](#) та Декларації Генеральної Асамблеї від 09 грудня 1981 року № 36/103 про недопустимість інтервенції та втручання у внутрішні справи держав, РФ розпочала військову агресію проти України.

Збройна агресія РФ проти України розпочалася 20 лютого 2014 року, коли були зафіксовані перші випадки порушення збройними силами РФ всупереч міжнародно-правовим зобов'язанням порядку перетину державного кордону України в районі Керченської протоки та використання РФ своїх військових формувань, дислокованих у Криму. Нелегітимно сформована в умовах російської воєнної окупації виконавча влада Автономної Республіки Крим провела псевдореферендум про входження Автономної Республіки Крим та міста Севастополя до складу РФ. У протиправний спосіб, шляхом підписання президентом РФ та самозваними представниками Автономної Республіки Крим та міста Севастополя «договору про прийняття до РФ Республіки Крим і створення у складі РФ нових суб'єктів», відбулася поспішна, незаконна анексія цієї частини території України.

Наступна фаза збройної агресії РФ проти України зосередилась на українському Донбасі. Підрозділи російського спецназу та інших збройних формувань РФ, російські військові «у відпустці» та військові зрадники захопили місцеві органи влади, поліцейські відділки, військові об'єкти України в окремих районах Донецької і Луганської областей України.

28 лютого 2014 року відбулося Засідання Ради Безпеки ООН, на якому вперше було проінформовано членів цього єдиного міжнародного органу колективної безпеки про початок збройної агресії РФ, яка відбулася на території Автономної Республіки Крим - території Незалежної України.

Станом на 01 березня 2014 року ситуація продовжувала загострюватися, зокрема рада федерації РФ прийняла рішення про надання згоди президенту РФ на використання військових підрозділів в Україні. Засідання ради федерації стало підставою проведення 7124-го засідання Ради Безпеки ООН, на якому у відкритому засіданні Постійний представник України при ООН вже публічно оцінив дії РФ як акт агресії проти України. У своїх виступах позицію підтримали Члени Ради Безпеки ООН.

24 лютого 2022 року президент РФ оголосив початок «спеціальної військової операції» під приводом здійснення так званої «демлітаризації та денацифікації України». Після цього близько четвертої години ранку були здійснені ракетні удари по всій території України, а російські війська здійснили широкомасштабне вторгнення на територію нашої держави, увійшовши з боку Російської Федерації, Білорусі та тимчасово окупованого Кримського півострова.

Факт триваючої збройної агресії щодо України з боку РФ визнається міжнародним співтовариством.

12 жовтня 2022 року Генеральна Асамблея ООН на поновленій 11-й Надзвичайній спеціальній сесії щодо агресії РФ проти України переважною більшістю голосів схвалила резолюцію A/RES/ES-11/4 «Територіальна цілісність України: захист принципів Статуту ООН». За резолюцію проголосували 143 держави - члени ООН, 35 країн утрималися, лише 5 проголосували проти (РФ, Республіка Білорусь, КНДР, Нікарагуа, Сирія). У резолюції підтверджується відданість суверенітету, незалежності, єдності та територіальній цілісності України в межах її міжнародно визнаних кордонів, що поширюються на її територіальні води, а також міститься рішуча вимога до РФ негайно вивести всі військові сили з території України.

Резолюція також містить такі важливі положення:

визнання незаконності територіальних привласнень в результаті погрози силою або застосування сили;

визнання факту, що перебування частин вищезгаданих українських регіонів під тимчасовим військовим контролем РФ є результатом агресії та порушення суверенітету, політичної незалежності і територіальної цілісності України;

вимога щодо негайного і безумовного скасування рішень РФ щодо статусу чотирьох областей України як несумісних з принципами Статуту ООН;

підкреслення того, що будь-який політичний діалог та переговори мають відбуватися з дотриманням суверенітету і територіальної цілісності України в межах її міжнародно визнаних кордонів і відповідно до принципів Статуту ООН;

підтвердження вимоги до РФ негайно, повністю і безумовно вивести усі свої військові сили з території України в межах її міжнародно визнаних кордонів.

23 листопада 2022 року Європейський Парламент схвалив резолюцію 2022/2896 (RSP) «Про визнання Російської Федерації державою-спонсором тероризму». У резолюції підтверджується неухильна підтримка незалежності, суверенітету та територіальній цінності України в межах її міжнародно визнаних кордонів. Резолюція також містить такі важливі положення: Європарламент вимагає від РФ виведення її збройних сил за межі міжнародно визнаних кордонів України та припинити всі військові дії, зокрема напади на житлові райони та цивільну інфраструктуру; цілеспрямовані напади і звірства, здійснювані РФ проти цивільного населення України; руйнування цивільної інфраструктури прирівнюються до актів терору проти українського населення і становлять воєнні злочини; Європарламент підтверджує свою непохильну солідарність з народом України, який продовжує демонструвати мужність і стійкість в умовах загроз і нападів з 24 лютого 2022 року та протягом останніх десяти років російської агресії; Європарламент закликає Європейський Союз вжити заходів щодо міжнародної ізоляції РФ, в тому числі від членства в міжнародних організаціях та органах, таких як Рада Безпеки ООН.

У позовній заяві позивач стверджує про наявність підстав для застосування стосовно АТ «Авіакор-авіаційний завод» санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 [ст. 4 Закону України «Про санкції»](#), а саме, визначених у п.п. г п. 1 ч. 1 та абз. 5 п.п. а п. 2 ч. 1 [ст. 5-1 цього Закону](#).

Відповідно до ч. 1, 2 [ст. 77 КАС України](#) кожна сторона повинна довести ті обставини, на яких ґрунтуються її вимоги та заперечення, крім випадків, встановлених [статтею 78 цього Кодексу](#). Суб`єкт владних повноважень повинен подати суду всі наявні у нього документи та матеріали, які можуть бути використані як докази у справі.

Згідно із ч. 1, 2 [ст. 72 КАС України](#) доказами в адміністративному судочинстві є будь-які дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин (фактів), що обґрунтовують вимоги і заперечення учасників справи, та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи. Ці дані встановлюються, зокрема письмовими і електронними доказами.

На обґрунтування позовних вимог представником позивача надано до позову документи, отримані від АТ «Антонов», а також відомості із відкритих джерел з мережі Інтернет, виявлені та зафіксовані представниками Міністерства юстиції України.

Дослідивши додатки до позовної заяви, колегія суддів встановила таке.

АТ «Авіакор-авіаційний завод» є одним з найбільших російських авіабудівних підприємств. Основними компетенціями заводу є авіабудування, капітальний ремонт та обслуговування різних типів авіаційної техніки, виробництво комплектуючих. Завод має власний сертифікований центр технічного обслуговування та ремонту, має досвід у сфері серійного виробництва зокрема, військових літальних апаратів з деталей, вузлів та агрегатів власного виробництва (т. 1 а.с. 44-45).

Основними видами діяльності заводу є: капітальний ремонт Ту-154; будівництво літаків Ан-140; сервісне обслуговування літаків Ту-154, Ан-140, Ан-74; надання повного комплексу послуг щодо підтримання літальної придатності; поставка приладів для різного типу літаків (т. 1 а.с. 42-43, 46-49).

Серійний випуск літака Ту-154М розпочався у 1985 році, а з 2003 року АТ «Авіакор-авіаційний завод» почав виготовляти і продавати його нову версію. Спеціалісти стверджують, що найближчі 15-20 років авіакомпанії РФ та світу матимуть необхідність у літаках, які б мали 125-175 місць, і дальність польотів відповідала б 3-5000 км. Літак Ту-154М повністю відповідає таким вимогам (т. 1 а.с. 50-53).

З 20 жовтня 2015 року АТ «Авіакор-авіаційний завод» розпочав переобладнання літака стратегічної авіації Ту-95 МС по кодифікаціям НАТО. Це не перший літак Ту-95 МС, який прибув на завод по програмі переобладнання щодо покращення бойових якостей літака (т. 1 а.с. 58, 63-66).

Згідно з публікацією у засобах масової інформації від 18 листопада 2015 року Міністерство оборони РФ від АТ «Авіакор-авіаційний завод» отримало перший модернізований літак Ту-95 МС, створений як носій нового озброєння - стратегічних авіаційних крилатих ракет великої дальності, а також черговий Ан-140, який був виготовлений згідно з державним контрактом (т. 1 а.с. 67-69).

За публікаціями у мережі Інтернет встановлено, що АТ «Авіакор-авіаційний завод» 24 травня 2016 року передало Міністерству оборони РФ черговий літак Ан-140, такі літаки вже декілька років експлуатуються військовими відомствами. Окрім цього АТ «Авіакор-авіаційний завод»

проводить будівництво та технічне обслуговування Ан-140 та капітальний ремонт і технічне обслуговування літаків Ту-154 та Ан- 74 (т. 1 а.с. 54-55).

24 листопада 2016 року АТ «Авіакор-авіаційний завод», який входить у корпорацію «Російські машини» і промислову групу «Базовий елемент», відвідали, зокрема представники Державної Думи РФ, які ознайомилися з поточними проектами заводу та обговорили тему державного оборонного замовлення (т. 1 а.с. 56-57).

Згідно з публікацією від 25 червня 2024 року відбулося засідання Бюро Союзу машинобудівників Росії та Асоціації «Ліга сприяння оборонним підприємствам», на якому серед «флагманів» оборонно-промислового комплексу зазначене АТ «Авіакор-авіаційний завод», яке відіграє важливу роль у створенні високотехнологічних виробів (т. 1 а.с. 59-62).

У той же час, згідно з відомостями з веб-сторінки «Укрінформ» 26 червня 2022 року стратегічними бомбардувальниками Ту-95 МС і Ту-160 завдано удари по території України, зокрема Київщини. На озброєнні у них основні ракети Х-101, які можуть летіти на відстань до 5,5 тис км. Тобто, бомбардувальникам залітати на територію України не обов'язково, їм треба злетіти, вийти на бойовий курс і випустити ракети (т. 1 а.с. 73).

Також відповідно до публікацій на сайтах «BBC NEWS Україна», «Укрінформ», «Факти Україна» та інших у період з 2022 року по 2025 рік збройними силами РФ здійснені систематичні масовані атаки території України, під час яких використовувались Ту-95 для запуску ракет типу Х-101, Х-555, Х-22, Х- 59, Х-31П (т. 1 а.с. 70- 90).

У більшості випадків РФ для завдання ударів по території України використовує стратегічну авіацію, а саме літаки сімейства Ту. Бомбардувальник Ту-95 - один із символів холодної війни. Турбогвинтовий гігант може долати до 14 000 км. Хоч його устаткування і застаріле, він все одно може завдавати ударів та наносити багато шкоди. Цей літак може нести до восьми ракет. Літаків Ту-95 МС списочно - 50 штук (т. 1 а.с. 79-83).

Також, за матеріалами справи встановлено, що АТ «Авіакор-авіаційний завод», окрім модернізації стратегічних бомбардувальників Ту-95, здійснює обслуговування літаків Ту-154.

Так, відповідно до відомостей зі офіційного сайту «Еіс Закупки» встановлено, що АТ «Авіакор-авіаційний завод» є переможцем державних оборонних замовлень, а саме:

- закупівлі № 1504409398916000042, замовником якої була Федеральна державна казенна установа «Об'єднаний авіаційний загін спеціального призначення Федеральної служби безпеки РФ» щодо поставки орієнтовного скла для літака Ту-154М, за результатом якої укладено контракт № 65 від 06 липня 2016 року на суму 237 348,09 рублів, виконання контракту завершено (т. 1 а.с. 132-149);

- закупівлі № 1772237786619000681, замовником якої була Федеральна служба військ національної гвардії РФ щодо виконання робіт з ремонту елементів планера літака Ту-154 М, за результатом чого 21 грудня 2019 року укладено контракт №1920180207062007722377866 на суму 10 812 860,93 рублів, виконання контракту завершено (т. 1 а.с. 169-193);

- закупівлі № 1772237786621000505, замовником виконання робіт з капітального ремонту літаків Ту-154 М була Федеральна служба військ національної гвардії РФ, за результатом чого 25 жовтня 2021 року укладено контракт №

2123180204792007722377866/019540000221000337 на суму 750 001 315, 57 рублів, виконання якого ще триває (т. 1 а.с. 194-215).

Отже, з огляду на викладене, суд доходить висновку, що АТ «Авіакор-авіаційний завод» досить тривалий час співпрацює з відомствами військово-промислового комплексу РФ і така співпраця має регулярний характер.

Тобто, АТ «Авіакор-авіаційний завод» відноситься до підприємств оборонно-промислового комплексу РФ, що свідчить про підтримку товариством злочинних дій вищого політичного керівництва РФ, спрямованих проти територіальної цілісності та державного суверенітету України.

Не залишається поза увагою суду те, що АТ «Авіакор-авіаційний завод» є переможцем державних оборонних замовлень Міністерства внутрішніх справ РФ у межах державного оборонного замовлення на 2015 - 2016 роки, за результатами яких укладені контракти від 14 жовтня 2014 року № 0373100058514000035-0019621-01, від 14 грудня 2015 року № 0373100058515000092-0019621-01 та від 28 березня 2016 року № 0373100058516000018-0019621-03 щодо виконання робіт з ремонту літаків Ту-154Б- 2 та Ту-154М, що підтверджується відомостями зі офіційного сайту «Еис Закупки» (т. 1 а.с. 94- 131, 150-168).

Також за матеріалами справи встановлено, що АТ «Авіакор-авіаційний завод» у 2023 році в два рази збільшив свої прибутки за рахунок обслуговування та реалізації запчастин та авіаційної продукції. На сьогодні товариство продовжує техобслуговування та ремонт для підтримки справного стану Ту-154 М, які використовуються Міністерством оборони РФ для перевезення вищого керівництва Збройних сил РФ та особового складу військовослужбовців.

Відповідно до публікації від 08 березня 2022 року на офіційному сайті «Радіо Свобода» «літак зі складу спеціального льотного загону «Росія» Ту-154 із бортовим номером RA-85843, за даними FlightRadar, також зробив декілька вильотів до Сирії після початку широкомасштабної війни Росії проти України. 26 лютого він вилетів із Москви до столиці Сирії міста Дамаск, згодом, того ж дня, вилетів в напрямку Лівії, а звідти, вже 27 лютого, полетів до Росії в напрямку міста Грозний (Чеченська республіка). 5 березня Ту-154 знову вилетів із Москви в Дамаск, зробив декілька внутрішніх перельотів і вже 6 березня вилетів до столиці. За даними профільних сайтів, максимальна кількість пасажирів, яку Ту-154 може перевезти - це 180 осіб. Також ще один літак - Ту-154Б-2 з бортовим номером RA-85586, який належить 223-му льотному загону Міноборони РФ. 24 лютого він вилетів із Москви в напрямку Сирії і того ж дня повернувся. Згодом, 1 березня, цей літак вилетів в напрямку міста Самара. До цього видання The Wall Street Journal повідомило, що Росія вербує сирійців для війни проти України. Видання зазначає, що російська влада шукає сирійців, які мають досвід вуличних боїв, сподіваючись, що це допоможе захопити Київ. Експерти припускають, що цей крок може вказувати на ескалацію бойових дій, йдеться в статті WSJ» (т. 1 а.с. 216-232).

13 лютого 2022 року Головне управління розвідки Міністерства оборони України на своєму офіційному сайті повідомило, що літаки, зокрема Ту-154 використовувалися для транспортування особового складу найманців, завербованих в Сирії, для залучення до бойових дій в Україні (т. 1 а.с. 233).

Отже наявні підстави для висновку, що АТ «Авіакор-авіаційний завод» як підприємство оборонно-промислового комплексу РФ здійснює матеріально-технічну підтримку збройної агресії РФ проти України, що завдає шкоди територіальній цілісності, суверенітету України за викладених вище обставин.

Також, враховуючи практику Вищого антикорупційного суду та Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду, зокрема в справах № 991/265/23, № 991/1914/23, встановлена допустимість ретроактивної дії п. 1 ч. 1 ст. 4 та ст. [5-1 Закону України «Про санкції»](#), які набрали чинності 24 травня 2022 року.

Так, зокрема у рішеннях зазначено: «... збройний конфлікт в Україні триває з лютого 2014 року. Відповідно до пунктів «а», «b», «с», «d», «g» статті 3 Резолюції 3314 (XXIX) Генеральної Асамблеї ООН «Визначення агресії» від 14.12.1974 р. та, як неодноразово було констатовано на національному та міжнародному рівнях, застосування Російською Федерацією збройної сили проти суверенітету, територіальної недоторканості та політичної незалежності України, є несумісним зі Статутом ООН, та становить акт агресії. З урахуванням вимог ст. 2, 42, 51 Статуту ООН, ст. 53 Віденської конвенції про право міжнародних договорів норма міжнародного права щодо заборони застосування збройних сил, за винятком реалізації права держави на самооборону або застосування збройних сил внаслідок ухвалення відповідного рішення Радою Безпеки ООН для підтримання (відновлення) міжнародного миру та безпеки, носить імперативний характер (*jus cogens*), тобто є нормою, що приймається і визнається міжнародним співтовариством держав у цілому як норма, відхилення від якої недопустиме. Отже, імперативна норма міжнародного права про заборону агресії є такою, яка була запроваджена та визнана міжнародною спільнотою задовго до вторгнення збройних формувань Російської Федерації на територію України, а тому була заздалегідь достеменно відомою всім особам, які брали участь в ухваленні рішення про початок міжнародного збройного конфлікту, підтримували або виправдовували його, де б вони не знаходились та під юрисдикцією якої б держави вони не перебували на момент вчинення цих дій. Відповідно ж до [ст. 9 Конституції України](#), чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України, тобто для імплементації міжнародно-правових зобов'язань у національне законодавство застосовується спосіб автоматичної трансформації. Інакше кажучи, всі норми міжнародних договорів, в яких Україна бере участь, автоматично трансформуються у норми внутрішньодержавного права щойно такий договір набуває чинності. Таким чином, положення міжнародного права щодо категоричної заборони збройної агресії, а також всіх пов'язаних з нею діянь існували та діяли на рівні національного законодавства України задовго до прийняття [Закону «Про санкції»](#) та внесення змін до нього, якими 24 травня 2022 року було лише запроваджено конкретний обмежувальний захід у виді стягнення активів у дохід держави ... Виходячи з переліку дій, які наведені в [Законі України «Про санкції»](#) та за вчинення яких передбачена можливість стягнення активів певної особи в дохід держави, колегія суддів зазначає, що цим Законом не було запроваджено жодного нового діяння, а лише деталізовано перелік діянь, які за своїм змістом та спрямованістю підтримують акт агресії, що він на момент початку збройної агресії РФ проти України вже був заборонений на рівні міжнародного та національного законодавства всіх країн-учасниць ООН, включаючи Україну та РФ. За таких обставин, колегія суддів вважає, що санкція у виді стягнення активів у дохід держави може бути застосована до особи, яка

вчинила або розпочала вчинення діяння, передбаченого ч. 1 [ст. 5-1 Закону України «Про санкції»](#), до 24 травня 2022 року».

Як встановлено вище АТ «Авіакор-авіаційний завод» до 24 травня 2022 року мало договірні відносини щодо модернізації, обслуговування та ремонту літаків, які використовувалися та використовуються у військово-промисловому комплексі РФ, отже всупереч нормам міжнародного права та нехтуючи державним суверенітетом та територіальною цілісністю України, щонайменше з 2014 року це товариство спрямовувало свою діяльність на підтримку влади РФ та окупаційного режиму держави-агресора.

Відповідно до [ст. 3 Закону України «Про національну безпеку»](#) державна політика у сферах національної безпеки і оборони спрямовується на забезпечення воєнної, зовнішньополітичної, державної, економічної, інформаційної, екологічної безпеки, безпеки критичної інфраструктури, кібербезпеки України та на інші її напрями. Загрози національній безпеці України та відповідні пріоритети державної політики у сферах національної безпеки і оборони визначаються у Стратегії національної безпеки України, Стратегії воєнної безпеки України, Стратегії кібербезпеки України, Стратегії інтегрованого управління державним кордоном України, інших документах з питань національної безпеки і оборони, які схвалюються РНБО і затверджуються указами Президента України.

Рішенням РНБО від 25 березня 2021 року «Про Стратегію воєнної безпеки України», яке введено в дію [Указом Президента України від 25 березня 2021 року № 121/2021](#), схвалено Стратегію воєнної безпеки України (надалі - Стратегія), яка є складовою системи забезпечення національної безпеки. Головною метою Стратегії, зокрема є завчасно підготовлена та всебічно забезпечена всеохоплююча оборона України на засадах стримування, стійкості та взаємодії, що забезпечує воєнну безпеку, суверенітет і територіальну цілісність держави відповідно до [Конституції України](#) та в межах державного кордону України. З урахуванням аналізу безпекового середовища в контексті воєнної безпеки держави Стратегія визначає цілі, пріоритети та завдання реалізації державної політики у воєнній сфері, сфері оборони і військового будівництва, які спрямовані на захист життєво важливих національних інтересів від воєнних загроз, надання відсічі і стримування збройної агресії проти України, запобігання або стримування противника від повномасштабного застосування воєнної сили проти України, припинення незаконної окупації Російською Федерацією частини території України, захист її суверенітету і територіальної цілісності в межах державного кордону України, насамперед шляхом здійснення міжнародно-правових, політико-дипломатичних, безпекових, гуманітарних та економічних заходів. Збройна агресія Російської Федерації, тимчасова окупація територій Донецької та Луганської областей, Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, що відволікають ресурси, необхідні для прискорення соціально-економічного розвитку України, обмежують спроможності її сил безпеки і оборони та ускладнюють набуття Україною членства в НАТО.

Враховуючи встановлені обставини, колегія суддів дійшла висновку, що АТ «Авіакор-авіаційний завод» як підприємство, яке входить до військово-промислового комплексу РФ, тісно співпрацює з відомствами військово-промислового комплексу РФ, чим завдає істотної шкоди національній безпеці України.

Колегія суддів вважає, що позивачем надано до суду належні, допустимі та достатні докази, на підставі яких судом встановлено зв'язок АТ «Авіакор-авіаційний завод» з відомствами військово-промислового комплексу РФ, а отже завдання істотної шкоди національній безпеці, суверенітету та територіальній цілісності України, зокрема, шляхом матеріально-технічного забезпечення збройної агресії проти України, а також сприяння збройній агресії проти України, окупації/анексії території, яка відповідно до [Конституції України](#) входить до складу України, зокрема шляхом забезпечення ремонту засобів здійснення збройної агресії проти України, а саме літаків.

З огляду на викладене колегія суддів дійшла висновку про доведеність позивачем наявності підстав, передбачених п.п. г п. 1 та абз. 5 п.п. а п. 2 ч. 1 [ст. 5-1 Закону України «Про санкції»](#), для застосування до АТ «Авіакор-авіаційний завод» санкції у виді стягнення в дохід держави активів.

Щодо належності АТ «Авіакор-авіаційний завод» активів, які позивач просить стягнути в дохід держави.

[Закон України «Про санкції»](#) не визначає змісту категорії «активи», втім, у чинному законодавстві це поняття має сталий характер, визначений низкою законодавчих актів.

Згідно із п. 2 ч. 1 [ст. 1 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації \(відмиванню\) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення»](#) «активами» є кошти, у тому числі електронні гроші, інше майно, майнові та немайнові права.

Відповідно до [ст. 190 ЦК України](#) майном є окрема річ, сукупність речей, а також майнові права та обов'язки.

Позовні вимоги стосуються обладнання, власником якого є АТ «Авіакор-авіаційний завод» та яке зберігається на території АТ «Антонов», що у повній мірі охоплюється законодавчим визначенням активів.

Як зазначено вище, відповідно до п. 1-1 ч. 1 [ст. 4 Закону України «Про санкції»](#) підлягають стягненню в дохід держави активи, як ті, що належать фізичній особі чи юридичній особі, так і ті, щодо яких особа може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними.

Зміст права власності визначений у ч. 1 [ст. 317 ЦК України](#), згідно з якою власникові належать права володіння, користування та розпорядження своїм майном.

Судом встановлено, що 01 листопада 2006 року ДП «Антонов» уклало з АТ «Авіакор-авіаційний завод» договір № 140-100/001/1-405, предметом якого є те, що з метою реалізації програми ресурсних випробувань літака АН-140-100 типової конструкції серійного виробництва АТ «Авіакор-авіаційний завод» зобов'язується виготовити та передати ДП «Антонов» продукцію згідно з додатками № 1 і № 2, які є невід'ємною частиною цього договору, а ДП «Антонов» зобов'язується прийняти продукцію і використовувати її для виконання ресурсних випробувань типової конструкції пасажирського літака АН-140-100 (т. 1 а.с. 240-244).

Відповідно до п. 2.4, 2.5, 2.7 договору кількість та строки передачі продукції, яка передається ДП «Антонов», встановлені додатками № 1 та № 2 до договору. Продукція є власністю АТ

«Авіакор-авіаційний завод» та передається ДП «Антонов» за актом передачі-приймання для виконання програми ресурсних випробувань типової конструкції пасажирського літака АН-140-100. Протягом двох місяців з дати завершення ресурсних випробувань ДП «Антонов» за актом передачі-приймання здійснює повернення продукції, поставленої АТ «Авіакор-авіаційний завод».

За умовами розділу 9 «Строк дії договору» цей договір діє з моменту його підписання сторонами і до повного виконання сторонами своїх зобов'язань. За домовленістю сторін строк дії договору може бути продовжений.

Додатком № 1 до договору є специфікація № 1, у якій зазначено продукцію, що передається у тимчасове користування, а саме: фюзеляж у зборі з центропланом і вертикальне оперення, а додатком № 2 - специфікація № 2, у якій зазначено продукцію, що передана без обов'язку повернення, а саме: система замикання дверей, форкіль, шасі, системи літака по незавершеним роботам.

24 листопада 2006 року АТ «Антонов» отримало від АТ «Авіакор-авіаційний завод» фюзеляж у зборі з центропланом (заводський № 003) та вертикальне оперення, що підтверджується копією технічного акту прийому-передачі (т. 1 а.с. 245).

Надалі, до договору від 01 листопада 2006 року укладались додаткові угоди, якими були внесені зміни до специфікації № 2 щодо деталізації складових продукції та продовжено строк дії договору до 31 грудня 2022 року, а також було затверджено план-графік проведення ресурсних випробувань літака АН-140-100, за яким обсяг виконання випробувань заплановано до грудня 2024 року. (т. 1 а.с. 246-265).

Передача продукції також підтверджується наявними у матеріалах справи копіями митних декларацій від 20 грудня 2006 року № 100000010/6/785895, від 06 лютого 2007 року № 100000010/7/182912, від 05 квітня 2007 року № 100000003/7/306052, від 15 червня 2007 року № 100000008/7/143693, від 03 серпня 2007 року № 100000010/7/196529, від 05 листопада 2007 року «100000002/7/538718, від 18 жовтня 2012 року № 100200000/2012/511358 та № 100200000/2012/611359 (т. 2 а.с. 1-25).

Отже АТ «Авіакор-авіаційний завод» на праві власності належить обладнання, яке знаходиться на території АТ «Антонов», а тому ці активи підлягають стягненню в дохід держави.

Щодо пропорційності втручання у право власності відповідача.

При застосуванні такої санкції як стягнення активів у дохід держави суд повинен враховувати співмірність її застосування зі шкодою, що завдана інтересам суспільства діями відповідача.

Відповідно до [ст. 41 Конституції України](#) кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності. Ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності. Право приватної власності є непорушним. Примусове відчуження об'єктів права приватної власності може бути застосоване лише як виняток з мотивів суспільної необхідності, на підставі і в порядку, встановлених законом, та за умови попереднього і повного відшкодування їх вартості. Примусове відчуження таких об'єктів з наступним повним відшкодуванням їх вартості допускається лише в умовах воєнного чи надзвичайного стану.

Згідно з положеннями ст. 1 Першого Протоколу до [Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод](#) кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений свого майна інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом або загальними принципами міжнародного права. Проте попередні положення жодним чином не обмежують право держави вводити в дію такі закони, які вона вважає за необхідне, щоб здійснювати контроль за користуванням майном відповідно до загальних інтересів або для забезпечення сплати податків чи інших зборів або штрафів.

Будь-яке обмеження права власності повинно здійснюватися зокрема на умовах, передбачених законом. Обмеження права власності має переслідувати законну мету за допомогою засобів, які є пропорційними меті (Beveler проти Італії (Рішення Великої Палати від 05.01.2000, заява № 33202/96, параграф 107). При цьому має бути розумне співвідношення між засобами та метою, що досягається, - так званий «справедливий баланс» між інтересом суспільства та вимогами щодо захисту фундаментальних прав особи (рішення у справі Edwards v. Malta від 24.10.2006, заява № 17647/04, параграф 69).

Право власності не є абсолютним, оскільки держава може вимагати від суб'єктів дотримуватися певних зобов'язань. У разі, якщо особи своїми діями створюють суттєву загрозу національній безпеці, інтересам громадян країни, держава може вжити заходів на припинення чи попередження таких дій.

Відповідно до правової позиції, викладеної у постанові Великої Палати Верховного Суду від 07 квітня 2020 року у справі № 916/2791/13, якщо можливість втручання у право власності передбачена законом, Конвенція надає державам свободу розсуду щодо визначення легітимної мети такого втручання: або з метою контролю за користуванням майном відповідно до загальних інтересів, або для забезпечення сплати податків, інших зборів або штрафів. Втручання у право власності, навіть якщо воно здійснюється згідно із законом і з легітимною метою, буде розглядатися як порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції, якщо не буде встановлений справедливий баланс між інтересами суспільства, пов'язаними із цим втручанням, й інтересами особи, яка зазнає втручання в її право власності. Отже, має існувати розумне співвідношення (пропорційність) між метою, досягнення якої передбачається, та засобами, які використовуються для її досягнення.

Оцінюючи пропорційність втручання у право на вільне володіння, суд, у першу чергу, враховує, що застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 [ст. 4 Закону України «Про санкції»](#), є винятковим заходом, обумовленим гостротою становища та необхідністю досягнення цілей, передбачених ч. 1 [ст. 1 Закону України «Про санкції»](#), а саме: захист національних інтересів, національної безпеки, суверенітету і територіальної цілісності України, протидія терористичної діяльності, а також запобігання порушенню, відновлення порушених прав, свобод та законних інтересів громадян України, суспільства та держави, в умовах правового режиму воєнного стану.

Застосування зазначених заходів відповідає критерію «необхідності у демократичному суспільстві», оскільки в їх запровадженні, з огляду на визнані факти військової агресії щодо України, існує нагальна потреба.

Таке втручання має легітимну мету зокрема: забезпечити контроль за активами особи, яка несе або може нести потенційну загрозу національним інтересам України, її суверенітету та територіальній цілісності; зупинити агресивні дії РФ; забезпечити здійснення швидкого та ефективного відшкодування збитків, завданих жертвам агресії за рахунок коштів, отриманих від конфіскації.

Управлінням Верховного комісара ООН з прав людини (далі - УВКПЛ ООН) публікуються дані щодо втрат серед цивільних осіб після початку вторгнення РФ на територію України. 12 листопада 2025 року на офіційному вебсайті ООН (<https://ukraine.ohchr.org/uk/Protection-of-Civilians-in-Armed-Conflict-October-2025>) опубліковано доповідь «Захист цивільних осіб під час збройного конфлікту - за жовтень 2025 року», у якому міститься статистична інформація про втрати серед цивільних осіб з 24 лютого 2022 року, коли почалася широкомасштабна збройна агресія РФ. Так, з лютого 2022 року по жовтень 2025 року УВКПЛ зафіксувало 53 006 втрат серед цивільного населення у країні: 14 534 загиблих і 38 472 поранених (т. 2 а.с. 34-37).

Також згідно з відомостями на офіційному вебсайті ООН (<https://ukraine.ohchr.org/uk/Energy-attacks-amid-an-unusually-harsh-winter-are-exposing-Ukraine-s-civilians-to-extreme-hardship-UN-human-rights-monitors-say>) опублікованими УВКПЛ ООН 13 лютого 2026 року встановлено, що у січні 2026 року російські збройні сили здійснювали майже щоденні атаки на енергетичну інфраструктуру України, включно з п'ятьма масштабними ударами, під час яких одночасно були уражені кілька областей. Внаслідок цих атак було пошкоджено або зруйновано ключові компоненти енергетичної системи щонайменше у 17 областях України, а також у місті Києві. Атаки також неодноразово були спрямовані на об'єкти централізованого тепlopостачання міст. Зокрема, у Києві ракети та безпілотники кілька разів уразили дві теплоелектроцентралі, що щоразу призводило до припинення централізованого опалення майже у 6 000 багатоповерхових будинках. Зрештою масштаби пошкоджень були настільки значними, що влада оголосила про неможливість відновити централізоване опалення для понад 1 100 багатоповерхових будинків цієї зими.

Також у січні 2026 року по всій Україні загинула щонайменше 161 цивільна особа та 757 були поранені - це приблизно відповідає показникам січня 2025 року. Атаки із застосуванням далекобійної зброї (ракет і безпілотників), здійснені російськими збройними силами, спричинили 39 % усіх жертв серед цивільних осіб (54 загиблих; 305 поранених), зазвичай уражаючи міські центри далеко від лінії фронту. Більшість жертв зафіксовано поблизу лінії фронту (97 загиблих; 444 поранених), де безпілотники малої дальності залишалися основною причиною шкоди цивільним особам (54 загиблих; 207 поранених).

Також не залишається поза увагою суду загальновідомий факт про те, що 24 лютого 2022 року, у день початку повномасштабного наступу РФ на Україну, був атакований аеродром «Київ-Антонов-2», де проводилися випробувальні польоти літаків «Ан» та який є місцем базування літаків «Авіаліній Антонова». Коли збройні сили України звільнили від російських окупантів м. Гостомель, виявилось, що аеродрому та літакам, що там базувалися, завдано значних пошкоджень, зокрема знищено літаки Ан-26, Ан-74, Ан-225 та адмінбудівлю. Окрім цього, значно пошкоджено літаки Ан-12, Ан-22, Ан-28, Ан-132D та Ан-124-100-150, ангари, усі інші об'єкти інфраструктури.

Як пояснив у судовому засіданні представник АТ «Антонов» строк дії договору від 01 листопада 2006 року не продовжувався, однак обов'язки за договором продовжують діяти до повного їх виконання.

З огляду на вищенаведене, на переконання колегії суддів, застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 [ст. 4 Закону України «Про санкції»](#) у виді стягнення у дохід держави активів АТ «Авіакор-авіаційний завод», які є предметом розгляду у цій справі, співвідносяться з інтересами суспільства, оскільки після їх стягнення в дохід держави активи можуть використовуватися, зокрема АТ «Антонов», для здійснення своєї діяльності, або зараховані для покриття збитків, спричинених військовими діями РФ.

Висновок суду.

Згідно з ч. 7 [ст. 283-1 КАС України](#) за результатами розгляду позовної заяви Вищий антикорупційний суд ухвалює одне з таких рішень: 1) про задоволення позовних вимог повністю або частково та застосування до фізичної або юридичної особи санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону; 2) про відмову в задоволенні позову.

За ч. 6 [ст. 283-1 КАС України](#) суд ухвалює рішення на користь тієї сторони, сукупність доказів якої є більш переконливою порівняно із сукупністю доказів іншої сторони

Колегія суддів, розглянувши справу в межах заявлених позовних вимог, встановила обставини справи на підставі доказів, наданих позивачем, які досліджені в судовому засіданні, оцінила їх належність, допустимість, достовірність, а також достатність і взаємний зв'язок у сукупності, та дійшла висновку про наявність підстав, передбачених п.п. г п. 1 ч. 1 та абз. 5 п.п. а п. 2 ч. 1 [ст. 5-1 Закону України «Про санкції»](#), для застосування до АТ «Авіакор-авіаційний завод» санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 [ст. 4 цього Закону](#).

Щодо розподілу судових витрат.

Відповідно до ч. 2 [ст. 139 КАС України](#) при задоволенні позову суб'єкта владних повноважень з відповідача стягуються виключно судові витрати суб'єкта владних повноважень, пов'язані із залученням свідків та проведенням експертиз.

Згідно з ч. 11 [ст. 139 КАС України](#) судові витрати третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог на предмет спору, стягуються на її користь зі сторони, визначеної відповідно до вимог цієї статті, залежно від того, заперечувала чи підтримувала така особа заявлені позовні вимоги.

Враховуючи відсутність доказів понесення Міністерством юстиції України витрат, пов'язаних із залученням свідків та проведенням експертиз, відсутність доказів понесення витрат третіми особами, а також те, що позивач звільнений від сплати судового збору на підставі п. 25 ч. 1 [ст. 5 Закону України «Про судовий збір»](#), відсутні підстави для розподілу судових витрат.

Порядок звернення судового рішення до виконання.

Згідно з п. 6 ч. 1 [ст. 244 КАС України](#) при ухваленні рішення суд, серед іншого, вирішує чи є підстави допустити негайне виконання рішення.

Перелік рішень, які виконуються негайно, наведений у [ст. 371 КАС України](#).

Рішення у справі про застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 [ст. 4 Закону України «Про санкції»](#), не належить до судових рішень, які виконуються негайно. Тому суд не знаходить підстав для допущення негайного виконання рішення.

Керуючись ст. [243-246](#), [255](#), [268-272](#), [283-1 КАС України](#), ст. [2](#), [4](#), [5](#), [5-1 Закону України «Про санкції»](#), суд

ухвалив:

Задовольнити позовну заяву Міністерства юстиції України до Акціонерного товариства «Авіакор-авіаційний завод», третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, на стороні позивача - Акціонерне товариство «Антонов», про застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 [ст. 4 Закону України «Про санкції»](#).

Застосувати до Акціонерного товариства «Авіакор-авіаційний завод» санкцію, передбачену пунктом 1-1 частини 1 [статті 4 Закону України «Про санкції»](#).

Стягнути в дохід держави активи, які належать Акціонерному товариству «Авіакор-авіаційний завод», а саме:

фюзеляж у зборі з центропланом 140.00.0001.000 003, який згідно з конструкторською документацією має номер 140.00.0001.000.000СБ;

вертикальне оперення у складі:

- киль 140.00.3020.000.000 003, який згідно з конструкторською документацією має номер 140.00.3020.000.000СБ;

- кермо напрямку 140.00.3310.000.000 003, яке згідно з конструкторською документацією має номер 140.00.3310.000.000СБ;

система замикання дверей:

- двері вхідні - 1 комплект,

- двері службові - 1 комплект,

- грузові двері - 1 комплект;

форкіль - 1 комплект;

шасі:

- замок прибраного положення передньої опори - 1 комплект,

- агрегат гальмування коліс АГК-02 - 1 комплект,

- рульовий механізм - 1 комплект,

- силовий циліндр прибирання-випуску передньої опори - 1 комплект,

- підкос, що складається - 1 комплект,

- качалка - 2 штуки,

- вал - 3 штуки;

системи літака з незавершених робіт:

- механізм замикання вхідних дверей - 1 комплект,
- окантовка проєму вхідних дверей - 1 комплект,
- окантовка проєму квартирки (лівої) - 1 комплект,
- механізм керування кермом висоти - 1 комплект,
- механізм керування кермом напрямку - 1 комплект,
- система керування елеронами - 1 комплект,
- система керування закрилками - 1 комплект,
- кермові машини крену та тангажу - 1 комплект,
- система стопоріння керма та елеронами - 1 комплект,
- штурвальні колонки - 1 комплект,
- поріг службових дверей - 1 комплект.

Опублікувати текст рішення на офіційному веб-сайті Вищого антикорупційного суду відповідно до положень ч. 7 [ст. 283-1 КАС України](#).

Рішення суду набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги всіма учасниками справи, якщо апеляційну скаргу не було подано.

У разі подання апеляційної скарги рішення, якщо його не скасовано, набирає законної сили після повернення апеляційної скарги, відмови у відкритті чи закриття апеляційного провадження або прийняття постанови судом апеляційної інстанції за наслідками апеляційного перегляду.

Апеляційна скарга може бути подана учасником справи та/або його представником до Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду протягом п'яти днів з дня його проголошення.

Якщо в судовому засіданні проголошено скорочене (вступну та резолютивну частини) рішення, зазначений строк обчислюється з дня складення повного рішення суду та його опублікування на офіційному веб-сайті Вищого антикорупційного суду.

Учасники справи, які не були присутні при проголошенні рішення суду, а також особа, яка не брала участі справі, якщо суд вирішив питання про її права, свободи, інтереси та (або) обов'язки, мають право оскаржити рішення суду протягом п'яти днів з дня його опублікування на офіційному веб-сайті Вищого антикорупційного суду.

Відомості про учасників справи:

Позивач: Міністерство юстиції України (місцезнаходження: 01001, м. Київ, вул. Архітектора Городецького, 13, ідентифікаційний код юридичної особи в ЄДРПОУ 00015622).

Відповідач: Акціонерне товариство «Авіакор-авіаційний завод» (місцезнаходження: Російська Федерація, Самарська область, місто Самара, вулиця Земеця, будинок 32, к. 106, основний державний реєстраційний номер 1026300767899),

третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмету спору, на стороні позивача: Акціонерне товариство «Антонов» (місцезнаходження: 03062, місто Київ, вулиця Мрії, 1, код юридичної особи в ЄДРПОУ 14307529).

Повне рішення суду складене 23 лютого 2026 року.

Головуючий суддя Н. В. Мовчан

Судді Т. В. Литвинко

К. О. Сікора

Покликання на рішення суду в Єдиному державному реєстрі судових рішень:
<https://reyestr.court.gov.ua/review/134293090>